

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/244/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814208580
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7814208580.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Maximovej a sudcov JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobkyne: Katarína Jónášová, nar. 25. 11. 1977, bytom Hrhov 110, právne zastúpená: JUDr. Ladislav Csákó, advokát so sídlom Rožňava, Hviezdoslavova 4, proti žalovaným v 1. rade: A. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. 110, právne zastúpený: JUDr. Pavol Kontra, advokát so sídlom Rožňava, Čučmianska dlhá 21, IČO: 42321859, v 2. rade: Československá obchodná banka, a.s. so sídlom Bratislava, Michalská 18, IČO: 36 854 140, právne zastúpená: AK NOVIKMEC s.r.o., Advokátska kancelária, so sídlom Vranov nad Topľou, Rázusova 125, IČO: 36 868 701, v konaní o neplatnosť právneho úkonu, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava z 1. februára 2017, č. k. 12C/261/2014-69

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie v jeho napadnutých výrokoch o trovách konania a v rozsah zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) uznesením konanie zastavil (I), ďalej rozhodol o vrátení žalobkyňi časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 92,80 Eur v lehote do 30 dní odo dňa doručenia odpisu právoplatného rozhodnutia Slovenskej pošty, a.s. (II) a o trovách konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaných v 1. a 2. rade rozhodol tak, že priznal ich náhradu žalobkyňi v rozsahu 100 %, ktorú bude povinný zaplatiť žalovaný v 1. rade s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným rozhodnutím (III) a náhradu trov konania žalovanej v 2. rade nepriznal (IV).

2. O zastavení konania rozhodol podľa ust. § 144, § 145 Zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) na základe späťvzatia žaloby žalobkyňou v celom rozsahu. Rozhodnutie o vrátení časti súdneho poplatku žalobkyňi súd prvej inštancie odôvodnil podľa ust. § 11 ods. 3, 4, 6 písm. b) Zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, v znení neskorších predpisov a výroky o trovách konania odôvodnil podľa ust. § 256 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Pri rozhodovaní o trovách konania súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia neplatnosti Zmluvy o úvere uzavretej dňa 07.01.2014 medzi žalovanými na tom skutkovom základe, že o uzavretí zmluvy nemala poznatky a ani následne jej neboli poskytnuté žiadne informácie o stave úveru, tak zo strany žalovaného v 1. rade, ako ani zo strany žalovanej v 2. rade. Zmluva o úvere bola uzavretá bez jej súhlasu. Zmluva o úvere mala nepochybne vplyv na prípadné vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného v 1. rade, nakoľko ich manželstvo bolo právoplatne rozvedené a ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) bolo zrušené súdom za trvania manželstva, ale k vyporiadaniu BSM medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade nedošlo. Za týchto okolností sa žalobkyňa domáhala vyslovenia neplatnosti Zmluvy o úvere, práve s poukazom na to, že rozhodnutie mohlo významným spôsobom ovplyvniť vyporiadanie BSM. Podľa názoru prvoinštančného súdu, podaná žaloba až do zistenia zániku dlhu z úveru, sa nejavila ako

nedôvodná, pretože naliehavosť právneho záujmu na určení nebolo možné vylúčiť. Keďže žalobkyňa nebola účastníkom zmluvy o úvere, bolo povinnosťou žalovaného v 1. rade informovať žalobkyňu o stave plnenia úverovej zmluvy a zvlášť o jej zániku. Pri splnení si včasnej informačnej povinnosti žalovaného v 1. rade, bolo možné zamedziť zbytočnému nárastu trov konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaný v 1. rade zavinil zastavenie konania svojím správaním.

3. V prípade žalovanej v 2. rade prvoinštančný súd konštatoval, že Zmluva o úvere bola zmluvným záväzkom medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade, pričom žalovaná v 2. rade nemala informačnú povinnosť voči žalobkyni počas trvania úverového vzťahu. Po doručení žaloby sa žalovaná v 2. rade už dozvedela o predmete konania, a napriek tomu sa v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 29. 04. 2015 iba zmienila o zániku úverovej zmluvy splnením záväzku žalovaným v 1. rade, ale neuviedla dátum splnenia. Nebolo teda zrejmé, či došlo k splneniu dlhu pred podaním žaloby alebo po jej podaní. Súd prvej inštancie musel opakovane vyzývať žalovaných na oznámenie splnenia dlhu. Až písomným podaním z 02.03.2016 žalovaná v 2. rade oznámila dátum zániku dlhu ku dňu 23. 03. 2015. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, kedy bol dlh zaplatený, až dňa 18.03.2016, keď jej bolo doručené stanovisko žalovanej v 2. rade. Prípadné trovy žalovanej v 2. rade začali vznikať dňom, kedy jej bola žaloba doručená a dňom kedy sa k žalobe vyjadřila. Už v čase vyjadřenia, tak ako to vyplýva z odôvodnenia, vedela o tom, že dlh zanikol, aj to konštatovala vo svojom vyjadření, ale neuviedla, kedy sa tak stalo, aj v dôsledku čoho sa konanie predlžovalo. Z týchto dôvodov prvoinštančný súd zastáva názor, že priznanie náhrady trov konania žalovanej v 2. rade by sa javilo ako neodôvodnené (ust. § 251 CSP).

4. Uznesenie v oboch výrokoch o náhrade trov konania napadli včas podaným odvolaním žalovaní v 1 a 2. rade.

5. Žalovaný v 1. rade napadol odvolaním tretí výrok predmetného uznesenia, t.j. výrok o priznaní náhrady trov konania žalobkyni v rozsahu 100 %. Uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti považuje za nepreskúmateľné, keď vychádza výlučne z tvrdení žalobkyne, ktoré neboli v konaní nijakým spôsobom preukázané. Žalovaný v 1. rade naďalej považuje tvrdenia žalobkyne za účelové a za nepravdivé. Nesúhlasí so záverom súdu, že podaná žaloba sa nejavila ako nedôvodná. V tomto smere v plnom rozsahu odkazuje na vyjadřenie žalovanej v 2. rade, predovšetkým o absencii naliehavého právneho záujmu. Zdôraznil, že pri uzatváraní predmetnej úverovej zmluvy postupoval v súlade s § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka a so zákonom č. 546/2006 Z.z. o bankách, spoločne so žalovanou v 2. rade. Navyše namietá, že ak súd prvej inštancie vyslovuje takýto záver, prejedikuje svoje rozhodnutie, ktoré by vo veci samej mohlo byť, čo i v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, diametrálne odlišné. Pokiaľ aj súd prvej inštancie dospel k záveru o zavinení zastavenia konania žalovaným v 1. rade, odvolateľ poukazuje na to, z akého dôvodu k zastaveniu došlo. Zaplatením úveru, ktorý je nutné považovať za bežnú vec, odpadol predmet konania a žalobkyňa nebola nijako na svojich právach dotknutá. Predmetný úver nemal dopad ani na majetkové vzťahy manželov zo zrušeného BSM a nebolo by tomu tak ani v prípade, ak by sa v ďalšom konaní pokračovalo. Preto navrhuje, aby odvolací súd uznesenie v napadnutom výroku zmenil tak, že žiadnej zo strán sporu neprizná právo na náhradu trov konania.

6. Žalovaná v 2. rade napáda uznesenie odvolaním vo štvrtom výroku, ktorým jej súd prvej inštancie nepriznal náhradu trov konania, uplatňujúc odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Poukazujúc na, podľa jej názoru, nesprávne odôvodnenie súdu prvej inštancie v bode 12. uznesenia, namietá, že uznesenie trpí právnou vadou z dôvodu, že súd preniesol zavinenie za zastavenie konania na ťarchu žalovanej v 2. rade napriek značnému rozporu s ust. § 256 CSP. Aplikujúc teleologický výklad ust. § 256 ods. 1 CSP odvolateľ argumentuje, že uvedené ustanovenie je premietnutím trov konania podľa pôvodného § 146 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého, ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca. Uvedená výnimka, ktorá bola pôvodne ustanovená v druhej vete § 146 ods. 2 O.s.p., nebola do novej procesnej úpravy prevzatá. Uvedené tvrdenie je podporené aj stanoviskom na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR v sekcii často kladené otázky CSP. Ďalej žalovaná v 2. rade na podporu svojej argumentácie poukazuje na právne názory vyslovené v náleze Ústavného súdu SR z 10. septembra 2009, sp. zn. I.ÚS 196/2009, v zmysle ktorého kritérium procesného zavinenia je treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. V nadväznosti na uvedené odvolateľka poukazuje na konštatovanie súdu prvej inštancie, že trovy konania síce žalovanej v 2. rade vznikli, ale súd ich nepriznal len z dôvodu, že vyjadřenie z 29. apríla 2015 nebolo

úplné a súd musel žalovanú v 2. rade vyzývať na dodatočné doloženie dôkazu. V tomto prípade by sa však mohlo jednať o stav, ktorý by odôvodňoval nepriznanie trov za ďalší úkon právnej služby, a to doplnenie podania z 2. marca 2016. Žalovaná v 2. rade si zvolila svojho zástupcu za účelom bránenia jej práva a preto nárok na náhradu trov konania rozhodne má, čo sa týka výšky samotných trov, súd má dispozíčné oprávnenie výšku týchto trov znížiť, ak niektorý úkon právnej služby považuje za neúčelný. Žalovaná v 2. rade ďalej poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. septembra 2011, sp. zn. 7 MCdo 4/2014, v zmysle ktorého, ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzátí návrhu, čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre (viď. R 49/1993, tiež bod 15. Nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 196/2009). S poukazom na Najvyšším súdom SR prijatý záver, ako aj konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 11. napadnutého uznesenia, žalovaná v 2. rade namieťa, že súd prvej inštancie sa zaoberal hmotnoprávnym dôvodom podania žaloby, ak uzavrel, že podaná žaloba až do zistenia zániku dlhu z úveru sa nejavila ako nedôvodná, pretože naliehavosť právneho záujmu na určení nebolo možné vylúčiť, ktorý sa však pri nemeritornom zastavení neskúma. Navyše z pohľadu žalovanej v 2. rade bola žaloba o určenie neplatnosti podaná nedôvodne, nakoľko určujúci rozsudok o neplatnosť právneho úkonu by vyvolal ďalší spor, pretože by zasiahol do existujúceho záväzkového vzťahu oboch žalovaných, vyvolal by napr. spor o zaplatenie z titulu bezdôvodného obohatenia a pod. Prvoinštančný súd mal navyše v čase rozhodovania a prijatia žaloby na konanie vedomosť o tom, že na Okresnom súde Rožňava boli podané samostatné žaloby, ktorých výsledkom je aj zrušenie BSM oboch manželov a následné riešenie masy BSM, ako výsledku týchto konaní (sp. zn. 12C 276/2014, sp. zn. 12C 275/2014). Z pohľadu uvedeného preto podľa názoru žalovanej v 2. rade žaloba o neplatnosť právneho úkonu nebola vhodným prostriedkom obrany práv žalobkyne, nakoľko by len vyvolala ďalší spor, pričom žalobkyňa je kvalifikovane právne zastúpená a následkov konania o určenie neplatnosti by si mala byť vedomá. Podotýka zároveň, že žaloba znela o určenie neplatnosti právneho úkonu, nie o zaplatenie sumy. Zo strany žalovaných nedošlo k správaniu, ktoré požaduje žalobkyňa v žalobe, čo potvrdzuje aj fakt, že došlo k uzatvoreniu ďalšieho právneho úkonu (novácii doterajšieho úveru), zmluvy ČSOB o spotrebiteľskom úvere č. 007445492 R z 23. marca 2015. Žaloba neznela na zaplatenie sumy, znela na určenie právnej skutočnosti. Nie je tu preto daný dôvod, ktorý súd vytýka, že došlo k splneniu dlžnej sumy zavinením žalovaných, nejde teda o reakciu žalovaných na žalobný nárok - petit v žalobe požadovaný. Na zdôraznenie správnosti tohto svojho názoru žalovaná v 2. rade poukazuje na závery v uznesení Najvyššieho súdu SR z 29. apríla 2014, sp. zn. 7 MCdo 1/2014, ako aj zo 14. októbra 2008, sp. zn. 5 MCdo 12/2008. Na základe uvedeného žalovaná v 2. rade navrhuje, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania (IV) zmenil tak, že prizná žalovanej v 2. rade náhradu trov konania na súde prvej inštancie v rozsahu 100 %, ktorú je povinná zaplatiť žalobkyňa s tým, že o výške náhrady trov rozhodne súd po právoplatnosti uznesenia samostatným rozhodnutím. Zároveň uplatnila náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %.

7. K odvolaniu žalovaného v 1. rade podala písomné vyjadrenie žalobkyňa, v ktorom nesúhlasí s jeho ťažiskovým odvolacím argumentom, že predmetné uznesenie je nepreskúmateľné, keď podľa jeho názoru vychádza výlučne z nepreukázaných tvrdení žalobkyne. Dáva do pozornosti, že v konaní bolo preukázané, že v čase uzavretia právneho úkonu, ktorého neplatnosti sa v konaní dovoľávala, manželstvo žalobkyne so žalovaným v 1. rade trvalo rovnako, ako aj ich BSM. Tiež bolo v konaní preukázané, že oba žalované subjekty uzavreli taký právny úkon, ktorý zjavne a bez akýchkoľvek pochyb prekračuje rámec ustanovenia § 145 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Zo zatajovaného právneho úkonu bola povinná spoločne a nerozdielne spolu so žalovaným v 1. rade aj žalobkyňa, a to napriek tomu, že o zmluve o úvere nič nevedela a nič z neho nemala, keďže žalovaný v 1. rade všetky peniaze, ktoré obdržal na jej základe, použil výlučne pre svoje potreby bez toho, aby žalobkyňa čo i len okrajovo o tom informoval. O tom, že sa v súdnej veci nejednalo o bežnú vec, jasne svedčí výška úveru. Žalovaný v 1. rade napriek svojim tvrdeniam v odvolaní, nijako nepreukazuje vedomosť žalobkyne o úvere, a už vôbec nie jej súhlas s uzavretím takejto zmluvy. Za nedôvodnú považuje žalobkyňa aj odvolaciu námietku žalovaného v 1. rade, ktorý súdu vytýka pochybenie spočívajúce vo vyslovení právneho názoru na vec. Podľa platnej úpravy súd nielen môže, ale dokonca aj musí uviesť, ako sa mu vidí právne posúdenie veci samej (viď. napr. aj § 171 ods. 1 CSP). Tak je tomu aj pri posudzovaní otázky, ktorá zo strán sporu procesne zavinila zastavenie konania. Pokiaľ žalovaný v 1. rade argumentuje odpadnutím

dôvodu pokračovania v konaní tým, že predčasne splatil pôvodný úver, žalobkyňa dáva do pozornosti, že stav bol však iný v čase podania žaloby o neplatnosť právneho úkonu, pričom nijako inak sa nemohla brániť v situácii, do ktorej ju žalovaný v 1. rade dostal a nijako inak nemala možnosť zjednať nápravu. To, že následne odpadol dôvod, pre ktorý žalobu pôvodne podávala, mala za následok, že žalobu aj zobrala späť, nič to však nemení na jej dôvodnosti. Zároveň zdôraznila, že po zistení, že žalovaný údajne uzatvorili úverovú zmluvu, požiadala žalovaného v 1. rade o vysvetlenie, čo však odmietol. Následne navštívila žalovanú v 2. rade ako peňažný ústav, aby sa informovala o tejto skutočnosti, žalovaná v 2. rade to však odmietla odvolajúc sa na bankové tajomstvo, pričom žalobkyňa márne apelovala okrem iného aj na to, že je manželkou klienta žalovanej v 2. rade a že ich BSM trvá. Žalovaná v 2. rade žalobkyňu doslova odbila. Žalobkyňa z uvedených dôvodov navrhla napadnutý výrok citovaného uznesenia v celom rozsahu potvrdiť a priznať jej právo na náhradu trov odvolacieho konania.

8. Zároveň sa žalobkyňa písomne vyjadrila aj k odvolaniu žalovanej v 2. rade s návrhom uznesenie v celom rozsahu potvrdiť a priznať jej právo na náhradu trov odvolacieho konania. IV. výrok predmetného uznesenia považuje za vecne správny. Zdôrazňuje, že zásada úspešnosti pri rozhodovaní o trovách konania nie je jediná a výlučná, na základe ktorej by súd vždy bol povinný rozhodnúť, predsa § 257 CSP umožňuje nepriznať náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorá zákonná možnosť je prelomením uvedenej zásady. Žalobkyňa má za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval toto ustanovenie, keď žalovanej v 2. rade nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože v súdnej veci naozaj existujú takéto dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré súd prvej inštancie správne poukázal. Nad rámec uvedeného žalobkyňa zdôrazňuje, že napriek uzavretiu zmluvy o úvere v rozpore s ust. § 145 Občianskeho zákonníka, keď sa o tom žalobkyňa iba náhodne dozvedela a dožadovala sa poskytnutia informácií v tomto smere, žalovaná v 2. rade jej túto informáciu neposkytla a doslova ju odbila. Uvedenú skutočnosť uviedla aj v podanej žalobe, pričom žalovaná v 2. rade mala možnosť na to reagovať. Zásadne nesúhlasí s tvrdením, že súd nemá skúmať motív, ktorý vedie žalobcu ku späťvzatiu žaloby. Nezhľadnenie tejto otázky by trestalo žalobcu, ktorý zoberie späť svoju žalobu v dôsledku správania sa žalovaného subjektu, hoci žalobu podal dôvodne. Na margo žalovanou v 2. rade citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, či Ústavného súdu SR, žalobkyňa podotkla, že existuje nespočetne veľké množstvo aj takých judikátov, v zmysle ktorých dôvody hodné osobitného zreteľa je potrebné vyhodnotiť v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., ktorému v súčasnosti zodpovedá ust. § 257 CSP. Považuje za nadbytočné tieto citovať jednak preto, lebo odvolací súd týmito nie je viazaný a navyše platí aj zásada iura novit curia, teda súd pozná právo, vrátane judikátov. Pokiaľ žalovaná v 2. rade sa odvoláva aj na skutočnosť, že medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade sa viedli aj ďalšie súdne spory, je zrejme, že tento problém (súdený v tomto spore) v rozvode konaní riešiť nemohla a nemohla ho riešiť ani v konaní o zrušení BSM, pretože jeho predmetom bolo zrušenie BSM počas trvania manželstva, a nie jeho vyporiadanie (12C/275/2014). V ďalšom obdobnom konaní, ktoré účelovo inicioval žalovaný v 1. rade hneď na druhý deň, keď mu žalobkyňa povedala, že sa obrátila na súd, situáciu nemohla riešiť jednak z dôvodu, ktorý už uviedla, ale aj preto, lebo toto konanie muselo byť zastavené z dôvodu preukážky litispendencie. Odvolateľ síce tvrdí, že podanie predmetnej žaloby na súd podľa jeho názoru nebolo vhodným prostriedkom na obranu práv žalobkyne, to už ale nie, že prečo je tej mienky a aký iný právny prostriedok by mohol byť vhodnejší, ktorý by zrejme zároveň mal vylúčiť možnosť obrany žalobkyne touto formou, čiže podaním žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu o to viac, že táto forma vyplývala priamo zo zákona. Odvolacie námietky žalovanej v 2. rade, napr. o novácii doterajšieho úveru a pod., sú podľa názoru žalobkyne bez právneho významu.

9. Žalovaná v 2. rade vo svojej replike doručenej odvolaciemu súdu 29. júna 2017 zdôraznila, že žalobkyňa iniciovala viacero súdnych konaní, predmetom ktorých bolo riešenie manželských problémov, pričom je kvalifikovane právne zastúpená a preto mohla mať vedomosť o skutočnosti, že výsledkom konania o zrušenie BSM bude aj vyriešenie sporných majetkových otázok medzi manželmi a to následného vyporiadania masy BSM, čím by odpadla akákoľvek pochybnosť o záväzku jedného z manželov, čím by sa vyriešilo meritum veci. Výsledkom tohto konania (sp. zn. 12C 261/2014) by nedošlo k vyriešeniu veci samej, ale výsledkom by bolo ďalšie súdne konanie o zaplatenie zostatku sumy z titulu bezdôvodného obohatenia. Žalovaná v 2. rade považuje žalobu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy za nadbytočnú a podanú predčasne, pričom bez dôvodov hodných osobitného zreteľa zasahuje do záväzkovej sféry účastníka právneho vzťahu Csabu Jonáša, ktorý je spôsobilým a oprávneným subjektom uzatvoriť zmluvu o úvere aj bez súhlasu druhého manžela (§ 145 ods. 1 OZ). Najpodstatnejším pre určenie predmetu sporu je, či sa jedná o bežnú vec, alebo nie. S akceptom na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2011, sp. zn. 4Cdo 234/2010 žalobkyňa argumentuje, že

za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, pri ktorých je potrebný súhlas druhého manžela, treba považovať tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom bezpodielového spoluvlastníctva alebo k výkonu jeho správy. Takýmto predmetom môže byť len to, čo môže byť predmetom vlastníctva, teda iba veci v právnom zmysle (ovládateľné hmotné predmety a prírodné sily, ktoré slúžia potrebám ľudí). Za predmet vlastníctva, a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa preto nepovažujú pohľadávky a záväzky (dlhy), ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov. Pokiaľ žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 2. rade tvrdí, že nepoukazuje na judikatúru súdov s odôvodnením, že súd pozná právo, žalovaná v 2. rade zdôrazňuje, že rozhodovacia činnosť Ústavného súdu SR akceptuje a preberá právne názory vyslovené ESLP, ktorý napr. v rozsudku Beian proti Rumunsku zo 6. decembra 2007 konštatoval, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ak súd v obdobných veciach rozhodne odlišne, pričom práve úlohou najvyššieho súdu je usmerňovať takéto rozdielne rozhodnutia. Judikatúra ESLP má pritom normatívny charakter, a preto poukazovanie na konkrétne právne vety vyslovené v jednotlivých súdnych rozhodnutiach treba považovať za prostriedky procesnej obrany žalovaného, ktoré sú súčasne zdrojom argumentačnej sily a interpretáciou právnych noriem, ktorá prináleží len súdu. Vyššie uvedené je súčasne prevzaté do základných princípov civilného procesu, najmä v Článkoch 2 a 4 CSP. V predmetnej veci je to práve žalobkyňa, ktorá procesne zavinila zastavenie konania, a preto je povinná nahradiť trovy konania protistrane.

10. Žalobkyňa v následnom vyjadrení k replike žalovanej v 2. rade, doručenom odvolaciemu súdu 25. septembra 2017, zotrvala na svojom návrhu, aby odvolací súd napadnuté uznesenie vo výrokoch o trovách konania potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovaná v 2. rade síce znovu ponúka názor, že podanie žaloby v tejto veci nebolo vhodným prostriedkom na riešenie problému, avšak ani teraz nekonkretizuje, prečo si to myslí. Žalobkyňa zdôrazňuje, že v čase, keď túto žalobu podávala (júl 2014), BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade trvalo, žalobu o zrušenie BSM za trvania manželstva podala na súde až o dva mesiace neskôr (september 2014), kým o návrhu žalovaného v 1. rade na začatie konania o rozvod manželstva sa dozvedela až o ďalšie dva mesiace (v novembri 2014). Z uvedeného preto vyplýva, že v čase podania žaloby smerujúcej k určeniu právneho úkonu za neplatný neexistovala žiadna taká právna prekážka, pre ktorú by žalobkyňa túto žalobu nemohla dôvodne podať. Ďalej zdôrazňuje, že ani začatie ďalších konaní nebolo takouto prekážkou. V žiadnom prípade sa nestotožňuje s názorom odvolateľa, že by podanie tejto žaloby nebolo účinným a efektívnym prostriedkom riešenia problému, ktorý, mimochodom, vyvolali žalovaní v 1. a 2. rade, a nie žalobkyňa. Považuje za absurdné, že žalovaná v 2. rade sa pasuje do pozície, z ktorej chce žalobkyňu určovať, voči čomu a akými právnymi prostriedkami sa má brániť. Za podstatné považuje to, že obaja žalovaní nielenže uzatvorili zmluvu o úvere poza chrbát žalobkyne, na základe ktorej vznikol záväzok zaplatiť žalovanej v 2. rade až sumu 8.165,84 Eur, ale dokonca odmietli žalobkyňu o tom informovať aj vtedy, keď sa toho výslovne domáhala tak, ako to uviedla podrobne v podanej žalobe, a to napriek tomu, že v zmysle ust. § 145 ods. 2 OZ z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne. Obaja žalovaní, najmä však žalovaná v 2. rade ako veľký peňažný ústav, bez akýchkoľvek pochyb vedeli, že z uvedeného úveru by mohla byť povinná aj žalobkyňa. Za týchto okolností sa nemôže akýkoľvek peňažný ústav odvolávať na bankové tajomstvo vo vzťahu k právnemu úkonu, z ktorého je povinnou osobou aj ten, kto sa dožaduje oznámenia informácií týkajúcich sa tohto právneho úkonu. Z uvedeného potom vyplýva aj nesprávnosť názoru žalovanej v 2. rade, že žalobkyňa tento manželský problém mala riešiť v konaní o vyporiadanie BSM. Za dôležité považuje, že riešenie problému až v rámci vyporiadania BSM by bolo pre žalobkyňu neprijateľné aj z toho praktického dôvodu, že ak by otázka úveru riešila až v rámci BSM, malo by sa za to, že ide o záväzok oboch manželov. Určenie úverovej zmluvy za neplatnú by teda bolo pre žalobkyňu podstatne lepším a výhodnejším riešením. Pokiaľ ide o citáciu judikátov žalovanou v 2. rade, žalobkyňa uviedla, že pozná nález Ústavného súdu SR, v zmysle ktorého na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06), avšak v tomto prípade existujúce judikáty nie sú jednotné, navyše žalovanou v 2. rade prezentované rozhodnutia neboli prijaté za rovnakých skutkových okolností. Ide však v tomto smere len o akademickú debatu, a nie o skutkovú či právnu argumentáciu, keďže súdy rozhodujú na základe zákonov, a nie na základe iných skorších rozhodnutí. Zdôrazňuje, že podľa súdnej praxe, či už Ústavného súdu SR alebo ESLP, len diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m.m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

11. Uznesenie vo výrokoch o zastavení konania a o vrátení časti súdneho poplatku nebolo odvolaním napadnuté, nadobudlo právoplatnosť (§ 367 ods. 3 CSP), preto v tejto časti nebolo v odvolacom konaní preskúmané.

12. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) prejednal podané odvolania v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1 a 2 CSP a zistil, že nie sú podmienky na potvrdenie uznesenia, ani na jeho zmenu, preto uznesenie v napadnutých výrokoch o trovách konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaných v 1. a 2. rade zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) a § 391 ods. 1 CSP a v zrušenom rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Odvolatelia svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP, nastolili predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu prvoinštančného súdu z hľadiska rešpektovania práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

14. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, to znamená, vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

15. Uznesenie musí obsahovať odôvodnenie v súlade s ust. § 234 ods. 2 v spojení ust. § 220 ods. 2 CSP, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiada i so špecifickými námietkami strany sporu. Súdne rozhodnutie musí obsahovať stručný a jasný výklad opodstatnenosti, pravdivosti a spravodlivosti výroku. Odôvodnenie má byť prostriedkom kontroly správnosti nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd, ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

16. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že o nepreskúmateľné rozhodnutie ide vtedy, ak dôvody neobsahuje alebo sú nezrozumiteľne podané. Odôvodnenie musí byť úplné v zmysle, že sa vyporiada so všetkými otázkami relevantnými pre rozhodnutie a musí byť v súlade s výrokom.

17. Podľa ustálenej judikatúry, vrátane judikatúry Ústavného súdu SR, je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutia a náležite, t.j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce preň z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 327/2010)

18. Uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti nemá vyššie uvedené náležitosti. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie stranám sporu nezrejmil svoje myšlienkové pochody, nevyvodil právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby strany sporu nemuseli hľadať odpovede na nastolenú problematiku v rovine dohadov a tak, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Z týchto dôvodov odvolací súd musí konštatovať, že odôvodnenie napadnutého uznesenia vo výrokoch o trovách konania je neobhájiteľné, v dôsledku čoho je uznesenie v napadnutej časti nepreskúmateľné. Z uvedeného dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že žalovanou v 2. rade uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, spočívajúci v námietke o čiastočnej nepreskúmateľnosti uznesenia v dôsledku jeho nedostatočného odôvodnenia, je naplnený, pričom súd prvej inštancie týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil strane (žalovanej v 2. rade), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa právnej úpravy v Civilnom sporovom poriadku pri náhrade trov zastaveného konania sa vychádza zo zásady procesného zavinenia (ust. § 256 ods. 1 CSP). Ak dôjde k zastaveniu sporového

konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu vzal späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda ak nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, v takom prípade by musel znášať (nahradiť) trovy žalovaného žalobca.

20. Právna teória a súdna prax sú zajedno v tom, že procesné zavinenie za zastavenie konania podľa ust. § 256 ods. 1 CSP (rovnako ako pojem zavinenie za zastavenie konania podľa § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, platného do 30. júna 2016) je potrebné hodnotiť výlučne z procesného hľadiska, čo znamená, že rozhodujúcimi skutočnosťami pre posúdenie zodpovednosti za zastavenie konania sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zároveň platí, že zavinenie nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu. Pritom i na dôvodnosť žaloby je potrebné nazerať procesne, teda bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatiu nedošlo, nakoľko o veci nemôže byť rozhodnuté meritórne a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne. Rozhodujúcou z hľadiska procesného zavinenia zastavenia konania pre späťvzatie žaloby je preto len skutočnosť, že žalovaný plnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z toho dôvodu vzal žalobca žalobu späť (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, str. 933).

21. Odvolací súd poukazuje aj na Nález Ústavného súdu SR z 20. marca 2018, sp. zn. II. ÚS 569/2017, v zmysle ktorého ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku je z obsahového hľadiska v podstate zhodné so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, možno žalovanému uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bola vzatá späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne.

22. V danej veci z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania nevychádzal z uvedených zásad, pričom za základ svojho rozhodnutia vzal záver, že podaná žaloba až do zistenia zániku dlhu z úveru, sa nejavila ako nedôvodná, pretože naliehavosť právneho záujmu na určení nebolo možné vylúčiť, pričom bolo povinnosťou žalovaného v 1. rade informovať žalobkyňu o stave plnenia úverovej zmluvy a zvlášť o jej zániku, keďže žalobkyňa nebola účastníkom zmluvy o úvere. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie uložil žalovanému v 1. rade povinnosť nahradiť trovy konania žalobkyni, ktorá dôvodne podala žalobu, avšak konanie bolo zastavené pre správanie sa žalovaného v 1. rade.

23. Vyššie uvedená úvaha a záver súdu prvej inštancie nie je správna z dôvodu, že zavinenie strany za zastavenie konania pre späťvzatie žaloby je potrebné hodnotiť výlučne z procesného hľadiska, ako bolo uvedené vyššie. Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacou námietkou žalovaných v 1 a 2. rade, že súd prvej inštancie sa neprípustne zaoberal hmotnoprávnym dôvodom podania žaloby, ak uzavrel, že podaná žaloba až do zistenia zániku dlhu z úveru sa nejavila ako nedôvodná, pretože naliehavosť právneho záujmu na určení nebolo možné vylúčiť, pretože uvedený dôvod sa pri nemeritórnom zastavení konania neskúma. Navyše, súd prvej inštancie pochybil pri svojom závere, že k zastaveniu konania došlo zavinením žalovaných v dôsledku splatenia dlžnej sumy, pričom sa nezaoberal otázkou, či sa jedná skutočne o reakciu žalovaných na žalobný nárok tak, ako bol v peticie žaloby požadovaný, ak žaloba neznela na zaplatenie sumy.

24. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaného v 2. rade súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že už v čase vyjadrenia k žalobe žalovaná v 2. rade vedela o tom, že dlh zanikol, aj to konštatovala vo svojom vyjadrení, ale neuviedla, kedy sa tak stalo, aj v dôsledku čoho sa konanie predlžovalo. Z týchto dôvodov prvoinštančný súd zastáva názor, že priznanie náhrady trov konania žalovanej v 2. rade by sa javilo ako neodôvodnené (ust. § 251 CSP).

25. Podľa úvahy a posúdenia odvolacieho súdu vyššie uvedený postup súdu prvej inštancie a odôvodnenie rozhodnutia v predmetnom výroku o trovách konania vo vzťahu žalobkyne a žalovanej v 2. rade nekorešponduje so súdom prvej inštancie použitým ustanovením § 256 ods. 1 CSP, ale svojím

obsahom a dôvodmi fakticky zodpovedá aplikácii ust. § 257 CSP. Takýto procesný postup považuje za správny žalobkyňa, čo uviedla vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej v 2. rade (č. I. 90 spisu). Predovšetkým zdôraznila, že napriek uzavretiu zmluvy o úvere v rozpore s ust. § 145 Občianskeho zákonníka, keď sa o tom žalobkyňa iba náhodne dozvedela a dožadovala sa poskytnutia informácií v tomto smere, žalovaná v 2. rade jej túto informáciu neposkytla a doslova ju odbila. Uvedenú skutočnosť uviedla aj v podanej žalobe, pričom žalovaná v 2. rade mala možnosť na to reagovať. Žalobkyňa preto zastáva názor, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 257 CSP, keď žalovanej v 2. rade nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože v súdnej veci naozaj existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

26. Žalobkyni pri vyššie uvedenej argumentácii však uniklo, že predmetné ustanovenie Civilného sporového poriadku (§ 257) pri rozhodovaní o trovách konania prvoinštančným súdom použité nebolo, preto neexistoval právny podklad pre zohľadňovanie dôvodov osobitného zreteľa pri tomto rozhodovaní.

27. V nadväznosti na vyššie uvedené odvolací súd uzatvára, že pri aplikácii ust. § 256 ods. 1 CSP súd prvej inštancie neskúmal dôsledne otázku procesného zavinenia strán sporu (v právnom vzťahu žalobkyne a žalovaných) na zastavení konania. Na druhej strane, dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výrokoch o trovách konania - predovšetkým vo vzťahu žalobkyne a žalovanej v 2. rade - zodpovedajú skôr aplikácii ustanovenia § 257 CSP, ktorý však súd prvej inštancie na daný prípad nepoužil, v dôsledku čoho je rozhodnutie o trovách zastaveného konania nepreskúmateľné a v dôsledku toho nesprávne.

28. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zrušil uznesenie v napadnutých výrokoch o trovách konania v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a v zrušenom rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). So zreteľom na vyššie uvedené bude úlohou súdu prvej inštancie vysporiadať sa s námietkami žalovaných v 1. a 2. rade, uvedenými v ich odvolaniach vo vzťahu k dôvodom späťvzatia žaloby, ktoré žalobkyňa uviedla v podaní o späťvzati žaloby, doručenom súdu 29. marca 2016 (č.l. 53 spisu) a vo vzťahu k otázke procesného zavinenia strán sporu na zastavení konania. Súd prvej inštancie bude teda povinný dôsledne skúmať procesnú zodpovednosť strán za zastavenie konania a v prípade skúmania existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, musí súd prvej inštancie uviesť, z ktorého zákonného ustanovenia pri rozhodovaní o trovách konania vychádza a či sú pre takéto rozhodnutie zákonom požadované podmienky splnené. Až tak môže súd prvej inštancie opätovne rozhodnúť o trovách konania v právnom vzťahu žalobkyne a žalovaných v súlade so zákonom.

29. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a to z dôvodov uvedených v ust. § 420 a nasl. CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v ust. § 429 ods. 2 CSP.